Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2020. gada 2. aprīlī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Konkurence – Aizliegtas vienošanās – LESD 101. panta 1. punkts – Maksājumu ar karti sistēmas – Starpbanku nolīgums, kurā ir noteikts starpbanku komisijas maksu līmenis – Nolīgums, kas ierobežo konkurenci gan mērķa, gan seku dēļ – Konkurences ierobežojuma "mērķa dēļ" jēdziens

Lietā C-228/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Kúria* (Augstākā tiesa, Ungārija) iesniedza ar lēmumu, kurš pieņemts 2018. gada 6. martā un kurš Tiesā reģistrēts 2018. gada 3. aprīlī, tiesvedībā

Gazdasági Versenyhivatal

pret

Budapest Bank Nyrt.,

ING Bank NV Magyarországi Fióktelepe,

OTP Bank Nyrt.,

Kereskedelmi és Hitelbank Zrt.,

Magyar Külkereskedelmi Bank Zrt.,

ERSTE Bank Hungary Zrt.,

Visa Europe Ltd,

MasterCard Europe SA,

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*] (referents), tiesneši I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un K. Likurgs [*C. Lycourgos*],

ģenerāladvokāts: M. Bobeks [*M. Bobek*],

sekretāre: R. Šereša [*R. Șereș*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 27. jūnija tiesas sēdi,

* Tiesvedības valoda – ungāru.

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Gazdasági Versenyhivatal* vārdā – *A. Kőhalmi* un *M. Nacsa*, pārstāvji,

– *Budapest Bank Nyrt.* vārdā – sākotnēji *L. Wallacher*, vēlāk *A. Kékuti*, *ügyvédek*,

– *ING Bank NV Magyarországi Fióktelepe* vārdā – *A. Kőmíves*, *ügyvéd*,

– *OTP Bank Nyrt.* vārdā – *L. Réti* un *P. Mezei*, *ügyvédek*,

– *Kereskedelmi és Hitelbank Zrt.* vārdā – *Z. Hegymegi-Barakonyi*, *ügyvéd*,

– *Magyar Külkereskedelmi Bank Zrt.* vārdā – *S. Szendrő*, *ügyvédek*,

– *ERSTE Bank Hungary Zrt.* vārdā – *L. Wallacher*, *ügyvéd*,

– *Visa Europe Ltd* vārdā – *Z. Marosi* un *G. Fejes*, *ügyvédek*,

– *MasterCard Europe SA* vārdā – *E. Ritter*, *ügyvéd*,

– Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér*, *G. Koós* un *G. Tornyai*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *F. Castilla Contreras*, kā arī *V. Bottka* un *I. Zaloguin*, pārstāvji,

– EBTA Uzraudzības iestādes vārdā – *M. Sánchez Rydelski* un *C. Zatschler*, kā arī *C. Simpson* un *C. Howdle*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2019. gada 5. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 101. panta 1. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Gazdasági Versenyhivatal* (Konkurences iestāde, Ungārija) un sešām finanšu iestādēm, proti, *Budapest Bank Nyrt.*, *ING Bank NV* Ungārijas filiāle, *OTP Bank Nyrt.*, *Kereskedelmi és Hitelbank Zrt.*, *Magyar Külkereskedelmi Bank Zrt.* un *ERSTE Bank Hungary Zrt.*, kā arī divām sabiedrībām, kas sniedz maksājumu ar kartēm pakalpojumus, tas ir, *Visa Europe Ltd.* (turpmāk tekstā – "*Visa*") un *MasterCard Europe SA* (turpmāk tekstā – "*MasterCard*") par konkurences iestādes lēmumu, ar kuru tā ir konstatējusi pretkonkurences nolīgumu par starpbanku komisijas maksām pastāvēšanu.

Ungārijas tiesības

3 Saskaņā ar a *tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény* (1996. gada Likums Nr. LVII par negodīgas un konkurenci ierobežojošas komercprakses aizliegumu; turpmāk tekstā – "Likums par negodīgu komercpraksi") 11. panta 1. punktu:

"Ir aizliegti visi nolīgumi starp uzņēmumiem, atbilstoši biedrošanās brīvībai izveidotu struktūru, ko veido uzņēmumi, publisko tiesību subjektu, ko veido uzņēmumi, uzņēmumu apvienību un citu tamlīdzīgu veidojumu, ko veido uzņēmumi, saskaņotas darbības un lēmumi [..], kuru mērķis vai sekas ir vai var būt konkurences nepieļaušana, ierobežošana vai kropļošana. Par tādiem nav uzskatāmi nolīgumi, kuri noslēgti starp uzņēmumiem, kas nav savstarpēji neatkarīgi."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

4 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka 1990. gadu vidū *Visa* un *MasterCard* vai to attiecīgie tiesību priekšteči saskaņā ar saviem iekšējiem noteikumiem ir ļāvuši, pirmkārt, finanšu iestādēm, kas izdod savas kartes (turpmāk tekstā – "izdevējbankas"), un, otrkārt, finanšu iestādēm, kuras komersantiem sniedz pakalpojumus, kas tiem ļauj pieņemt šīs kartes kā maksāšanas līdzekļus (turpmāk tekstā – "pieņēmējbankas"), kopīgi noteikt valsts tā dēvētās "starpbanku" komisijas maksu apmēru starp minētajām izdevējbankām un pieņēmējbankām, tas ir, summu, kas pēdējām minētajām ir jāmaksā izdevējbankām, ja tiek veikts maksājuma ar karti darījums.

5 1995. un 1996. gadā bankas, kas pievienojās maksājumu ar karti pakalpojumu nozarei, izveidoja daudzpusēju sadarbību (turpmāk tekstā – "forums"), kā ietvaros katrā atsevišķā gadījumā tika apspriesti dažādi jautājumi, par kuriem tika uzskatīts, ka sadarbība šajā nozarē šķiet nepieciešama.

6 Foruma ietvaros septiņas bankas, kuru vairākums bija pievienojies *Visa* un *MasterCard* izveidotajām maksājumu ar karti sistēmām un kuras veidoja lielu daļu no izdevējbanku un pieņēmējbanku valsts tirgus, pēc vairākām sarunām 1996. gada 24. aprīlī pieņēma nolīguma tekstu (turpmāk tekstā – "*CSC* nolīgums") par to, kā komersantu kategorija nosaka minimālo vienoto pakalpojumu komisijas maksas līmeni (turpmāk tekstā – "*CSC*"), kas tiem jāmaksā. Pēc tam 1996. gada 28. augustā tās noslēdza nolīgumu, kurš stājās spēkā 1996. gada 1. oktobrī un ar kuru tās vienādoja starpbanku komisijas maksu izmaksu summu saistībā ar maksājumiem, kas veikti ar kartēm, kuras izdevusi banka, kas ir *Visa* vai *MasterCard* piedāvātās maksājumu ar karti sistēmas dalībniece (turpmāk tekstā – "*CMI* nolīgums"). *Kereskedelmi és Hitelbank* apsprieda *CMI* nolīgumu *Visa* un *MasterCard* vārdā un tās to piemēroja.

7 Visbeidzot, šīs septiņas bankas nav parakstījušas *CSC* nolīgumu, bet *CMI* nolīgumā paredzētās starpbanku komisijas maksu izmaksas kā izmaksu elements netieši ietekmēja *CSC* summas noteikšanu. Konkrēti, *CMI* nolīgumā paredzētās komisijas maksas ir izmantotas kā zemākā robeža *CSC* samazinājumā. Turklāt *CSC* nolīgumā paredzēto mērķu izpildei bija nozīme *CMI* nolīguma noslēgšanā un vienveidīgo cenrāžu aprēķināšanā attiecībā uz *Visa* un *MasterCard*, pat ja šie mērķi vēlāk nav tikuši īstenoti.

8 Ar laiku citas bankas, kuras bija ieinteresētas maksājumu ar karti pakalpojumu nozarē, pievienojās *CMI* nolīgumam un foruma darbībām, līdz ar to banku skaits, kuras bija minētā nolīguma puses un uz kurām attiecas pamatlieta, 2006. gadā sasniedza 22.

9 *CMI* nolīgums joprojām bija spēkā 2008. gada 31. janvārī, kad konkurences iestāde uzsāka procedūru attiecībā uz to.

10 *CMI* nolīgums tika izbeigts no 2008. gada 30. jūlija.

11 2009. gada 24. septembrī pieņemtā lēmumā (turpmāk tekstā – "konkurences iestādes lēmums") konkurences iestāde konstatēja, ka, pirmkārt, nosakot starpbanku komisijas maksas līmeni un struktūru, kas vienoti ir piemērojama *Visa* un *MasterCard*, kā arī visām bankām, otrkārt, savā iekšējā regulējumā paredzot šāda nolīguma ietvarus un, treškārt, to atvieglojot, 22 bankas, kas ir *CMI* līguma līgumslēdzējas puses, kā arī *Visa* un *MasterCard* ir noslēgušas pretkonkurences nolīgumu, uz ko neattiecas atbrīvojums. Ar šo rīcību tās no brīža, kad tās pievienojās *CMI* nolīgumam – banku, kas *CMI* nolīgumu noslēdza, pretkonkurences rīcība sākās Likuma par negodīgu konkurenci spēkā stāšanās datumā, tas ir, 1997. gada 1. janvārī, un šis datums atšķiras bankām, kas tam pievienojās vēlāk, – līdz 2008. gada 30. jūlijam, esot pārkāpušas šī likuma 11. panta 1. punktu un pēc 2004. gada 1. maija – LESD 101. panta 1. punktu. Minētā rīcība esot ne tikai tā dēvētais konkurences ierobežojums "mērķa dēļ" tādā ziņā, ka *CMI* nolīguma mērķis ir pretkonkurences rīcība, bet arī tā dēvētais ierobežojums "seku dēļ", jo šis nolīgums radot konkurenci ierobežojošas sekas. Konkurences iestāde septiņām bankām, kas sākotnēji bija noslēgušas *CMI* nolīgumu, kā arī *Visa* un *MasterCard* uzlika dažāda apmēra naudas sodus.

12 *Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Galvaspilsētas Budapeštas Administratīvo un darba lietu tiesa, Ungārija) noraidīja prasību, ko par konkurences iestādes lēmumu cēla *Visa* un *MasterCard*, kā arī sešas bankas, kurām uzlikts naudas sods.

13 Lemjot par šo lietas dalībnieku, izņemot *MasterCard*, iesniegto apelācijas sūdzību, *Fővárosi Törvényszék* (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa, Ungārija) grozīja konkurences iestādes lēmumu un procesuālu iemeslu dēļ izbeidza tiesvedību attiecībā uz *ING Bank* Ungārijas meitasuzņēmumu. Attiecībā uz pārējām pusēm tā atcēla minēto lēmumu un nosūtīja lietu atpakaļ konkurences iestādei atkārtotai izskatīšanai.

14 Konkurences iestāde par *Fővárosi Törvényszék* (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa) spriedumu iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā *Kúria* (Augstākā tiesa, Ungārija).

15 Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, pirmkārt, vai saistībā ar vienu un to pašu rīcību var tikt konstatēts pārkāpums atbilstoši LESD 101. panta 1. punktam, pamatojoties gan uz tās mērķi, gan uz pretkonkurences sekām kā autonomiem pamatiem.

16 No vienas puses, īpaši sarežģītās lietās valsts konkurences iestādes un Eiropas Komisija savus lēmumus balstot uz diviem pamatiem, lai izvairītos no tā, ka vēlāks vērtējums, kas pārbaudes tiesā procedūras ietvaros ir daļēji atšķirīgs, ietekmē notiesājošo nolēmumu pēc būtības.

17 No otras puses, no LESD 101. panta 1. punktā ietvertā saikļa "vai" izmantošanas varot secināt, ka nav iespējams uzskatīt, ka viens un tas pats nolīgums ietver konkurences ierobežojumu gan "mērķa dēļ", gan "seku dēļ", jo šāds lēmums būtu nenoteikts un pretrunīgs.

18 Turklāt atbrīvojuma nosacījumi un sankcijas noteikti prasot atšķirīgu vērtējumu atkarībā no tā, vai attiecīgais ierobežojums ir kvalificēts kā ierobežojums "mērķa dēļ" vai "seku dēļ", līdz ar to minētā ierobežojuma kvalifikācija katrā ziņā ietekmē lietas būtību. Iesniedzējtiesa uzskata, ka, pat ja konkurences ierobežojuma mērķa dēļ gadījumā attiecīgajai konkurences iestādei atkarībā no faktiskajiem apstākļiem ir jāveic attiecīgā ierobežojuma seku padziļināta analīze, lai varētu lemt par atbilstoša līmeņa sankcijām un novērtēt, vai pastāv atbrīvojuma nosacījumi, tas tomēr nenozīmējot, ka lēmums, ar kuru konstatēta un sodīta pretkonkurences rīcība, var būt balstīts uz diviem pamatiem.

19 Otrkārt, iesniedzējtiesa jautā, vai *CMI* nolīgumu var uzskatīt par konkurences ierobežojumu "mērķa dēļ". Šajā ziņā tā uzsver, ka Komisija savā lēmumu pieņemšanas praksē nekad nav ieņēmusi izšķirošu nostāju jautājumā par to, vai līdzīgus nolīgumus var uzskatīt par tādiem, kas veido šādus ierobežojumus. Atbilde uz šo jautājumu arī skaidri neizrietot no Tiesas judikatūras. Turklāt pamatlieta atšķiroties no tām, kuras līdz šim ir izvērtējusi Komisija un Tiesa. Viena no šīm atšķirībām esot tajā, ka iepriekšējās lietās netika pārbaudīts, vai starpbanku komisijas maksas patiešām tika noteiktas vienā līmenī.

20 Šajā pēdējā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka *CMI* nolīgums neesot bijusi tikai horizontāla aizliegta vienošanās par cenu noteikšanu, jo šī nolīguma puses bez izšķirības ir gan izdevējbankas, gan pieņēmējbankas. Turklāt, pat pieņemot, ka *Visa* un *MasterCard* bija tieši iesaistītas *CMI* nolīgumā, tajā neesot noteiktas pārdošanas un pirkuma cenas, bet gan darījuma nosacījumi attiecībā uz to attiecīgajiem pakalpojumiem. Iesniedzējtiesa arī uzsver, ka *CMI* nolīgums attiecās uz netipisku un nepilnīgu konkurences tirgu, kā sekas būtu iespējams novērst, vienīgi paredzot noteikumus. Visbeidzot minētā tiesa uzsver, ka agrāk tirgum lielā mērā bija raksturīgas vienādas cenas. Konkrētāk, tā norāda, ka tikai tad, ja citi konkurences nosacījumi starp *Visa* un *MasterCard* būtu atšķirīgi, atšķirīgas starpbanku komisijas maksas prasīšana nebūtu vērsta pret konkurenci, bet ka šajā gadījumā neesot bijušas šādas norādes.

21 Turpretim iesniedzējtiesa atzīst, ka ir argumenti, kas ļauj secināt, ka ar *CMI* nolīgumu tika radīts konkurences ierobežojums mērķa dēļ. It īpaši viens no iemesliem, kas ir ar šo nolīgumu pieņemtās cenu vienādošanas pamatā, esot tāds, ka tā ir obligāts *CSC* nolīguma nosacījums. Tomēr, tā kā šis mērķis uzreiz ir izzudis, jo *CSC* nolīgums nestājās spēkā, *CMI* nolīgumam nevarot tikt atzītas nekādas sekas. Turklāt, lai gan šāds subjektīvs nodoms ierobežot konkurenci katrā ziņā varēja pastāvēt bankās, kas ir piedalījušās šajā nolīgumā, vismaz *Visa* un *MasterCard* garā, subjektīvie nodomi paši par sevi vien neļauj objektīvi uzskatīt, ka *CMI* nolīguma mērķis ir bijis ierobežot konkurenci.

22 Iesniedzējtiesa uzskata, ka nepieciešamība ņemt vērā ne tikai paša nolīguma, kas, iespējams, ierobežo konkurenci, saturu, bet arī ekonomisko un juridisko kontekstu, kurā tas ietilpst, padara īpaši neskaidru jautājumu, kad beidzas nolīguma pārbaude no tā priekšmeta viedokļa un kad sākas nolīguma pārbaude no tā seku viedokļa.

23 Visbeidzot, tā kā konkurences iestāde ir uzskatījusi, ka *CMI* nolīgums ir konkurences ierobežojums "mērķa dēļ" arī tādēļ, ka tas nozīmē netiešu cenu noteikšanu attiecībā uz komersantu samaksāto pakalpojumu komisijas maksu līmeni, iesniedzējtiesa uzskata, ka nav runa par netiešu cenu noteikšanu.

24 Treškārt un visbeidzot, iesniedzējtiesai ir šaubas par *Visa* dalību *CMI* nolīgumā un it īpaši par to, vai šis uzņēmums var tikt uzskatīts par šī nolīguma dalībnieku, lai gan tas nav tieši piedalījies minētā nolīguma satura noteikšanā, bet ir pieļāvis tā noslēgšanu un arī to ir akceptējis un piemērojis, vai drīzāk būtu jāsecina, ka pastāv šī uzņēmuma un banku, kas ir noslēgušas nolīgumu, saskaņotas darbības. Šai tiesai ir šaubas arī par to, vai ir jāveic šāda nošķiršana, norādot, ka *Visa* iesaistīšanās kvalificēšanas veids varētu ietekmēt atbildību un piemērotās sankcijas.

25 Šādos apstākļos *Kúria* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [LESD 101. panta 1. punktu] var interpretēt tādējādi, ka tā pārkāpumu var veidot viena un tā pati rīcība, ņemot vērā gan tās pretkonkurences mērķi, gan tās pretkonkurences sekas, abus šos elementus aplūkojot kā neatkarīgus juridiskos pamatus?

2) Vai LESD [101. panta 1. punktu] var interpretēt tādējādi, ka šajā tiesvedībā aplūkotais [*CMI* nolīgums], kurā [..] *MasterCard* un *Visa* ir noteikta vienota starpbanku komisijas maksa, kas izdevējbankām ir jāmaksā par šo sabiedrību maksājuma karšu izmantošanu, ir konkurences ierobežojums tā mērķa dēļ?

3) Vai [LESD 101. panta 1. punktu] var interpretēt tādējādi, ka par [*CMI*] nolīguma pusēm ir jāuzskata arī [*Visa* un *MasterCard*], kas nav tieši piedalījušās nolīguma satura noteikšanā, bet darīja iespējamu tā pieņemšanu, to akceptēja un piemēroja, vai arī ir jāuzskata, ka šīs sabiedrības saskaņoja savu rīcību ar nolīgumu noslēgušo banku [rīcību]?

4) Vai [LESD 101. panta 1. punktu] var interpretēt tādējādi, ka, ņemot vērā tiesvedības priekšmetu, konkurences tiesību pārkāpuma vērtējuma nolūkā nav jānošķir, vai runa ir par dalību nolīgumā vai arī par rīcības saskaņošanu ar banku, kuras bija [*CMI*] nolīguma dalībnieces, rīcību?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

26 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir pretrunā tas, ka vienu un to pašu pretkonkurences rīcību uzskata par tādu, kurai gan mērķis, gan sekas ir konkurences ierobežošana šīs tiesību normas izpratnē.

Par pieņemamību

27 *Budapest Bank*, *ERSTE Bank Hungary* un *MasterCard* apgalvo, ka pirmais jautājums ir nepieņemams. It īpaši šīs abas bankas norāda, ka debates pamatlietā attiecās vienīgi uz ierobežojuma "mērķa dēļ" jēdziena kritērijiem. Turklāt Ungārijas tiesas pašas esot uzskatījušas, ka, lai rīcību varētu kvalificēt par ierobežojumu mērķa dēļ vai seku dēļ, ir jāpārbauda dažādi apstākļi, līdz ar to nerodas jautājums par iespēju veikt dubultu kvalifikāciju, pamatojoties uz identiskiem faktiem. Pēc *MasterCard* domām, pirmais jautājums ir hipotētisks, jo, pirmkārt, tam neesot nekādas ietekmes uz pamatlietas iznākumu un, otrkārt, no Tiesas pastāvīgās judikatūras izrietot, ka iesniedzējtiesa vienu un to pašu rīcību var kvalificēt kā ierobežojumu mērķa dēļ vai ierobežojumu seku dēļ, bet nepastāv nekāds pienākums to kvalificēt pēc abiem pamatiem.

28 Turklāt, formāli neatsaucoties uz pirmā jautājuma nepieņemamību, *OTP Bank* uzskata, ka tas ir jāpārformulē, ņemot vērā, ka tā pašreizējā formulējumā no tā skaidri neizriet, kādā ziņā tam būtu nozīme pamatlietā, savukārt *Magyar Külkereskedelmi Bank* un Ungārijas valdība apgalvo, ka šis jautājums nav uzskatāms par atbilstošu šī strīda risināšanai, jo, pēc šīs bankas domām, *CMI* nolīgums nav konkurenci ierobežojošs ne tā mērķa, ne seku dēļ un šī valdība uzskata, ka vienas rīcības mērķa un seku vienlaicīga izvērtēšana rada problēmas tikai gadījumā, kad tā pārkāpj principu *ne bis in idem*, kas šajā gadījumā nav noticis.

29 Jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tā var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību normas interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktiem vai priekšmetu, ja problēmai ir hipotētisks raksturs vai arī ja Tiesas rīcībā nav tādu vajadzīgo faktisko un tiesisko apstākļu, lai varētu sniegt noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2006. gada 13. jūlijs, *Manfredi* u.c., no C-295/04 līdz C-298/04, EU:C:2006:461, 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

30 Šajā lietā nav strīda par to, ka konkurences iestādes lēmumā, kurš, kā izriet no šī sprieduma 11.–14. punkta, ir iesniedzējtiesas izskatāmās kasācijas sūdzības pamatā, *CMI* nolīgums ir kvalificēts kā ierobežojums gan tā mērķa, gan seku dēļ. Šādos apstākļos nevar uzskatīt, ka pirmajam jautājumam, ar kuru iesniedzējtiesa tieši vēlas noskaidrot, vai šāda divkārša kvalifikācija ir saderīga ar LESD 101. panta 1. punktu, nav nekāda sakara ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu vai arī ka tam ir hipotētisks raksturs.

31 Turklāt neviens no lietas dalībnieku, kas ir iesnieguši apsvērumus, norādītajiem konkrētajiem apstākļiem nevar atspēkot šo konstatējumu. It īpaši tas, ka viena vai otra kvalifikācija, kas izmantota attiecībā uz *CMI* nolīgumu, iespējams, var nebūt pamatota, tas, ka iesniedzējtiesai nav nekāda pienākuma vienu un to pašu rīcību kvalificēt, pamatojoties uz diviem pamatiem, vai arī tas, ka ar pamatlietā aplūkoto divkāršo kvalifikāciju netiek pārkāpts *ne bis in idem* princips, attiecas nevis uz pirmā jautājuma pieņemamību, bet uz konkurences iestādes lēmuma pamatotību.

32 Līdz ar to pirmais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

33 Vispirms jāatgādina, ka, lai atsauktos uz LESD 101. panta 1. punktā paredzēto aizliegumu, nolīguma "mērķim vai sekām" ir jābūt konkurences iekšējā tirgū nepieļaušanai, ierobežošanai vai izkropļošanai. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru kopš 1966. gada 30. jūnija sprieduma *LTM* (56/65, EU:C:1966:38) šī nosacījuma alternatīvais raksturs, uz ko norāda saiklis "vai", pirmām kārtām liek izvērtēt pašu šī nolīguma mērķi (spriedumi, 2015. gada 26. novembris, *Maxima* Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, 16. punkts, un 2016. gada 20. janvāris, *Toshiba Corporation*/Komisija, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 24. punkts).

34 Tādējādi, ja ir konstatēts nolīguma pretkonkurences mērķis, šā nolīguma ietekme uz konkurenci nav jāizvērtē (spriedumi, 2015. gada 26. novembris, *Maxima* Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, 17. punkts, un 2016. gada 20. janvāris, *Toshiba Corporation*/Komisija, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 25. punkts).

35 No Tiesas judikatūras izriet, ka noteikti uzņēmumu savstarpējas saskaņotas rīcības veidi ietver pietiekamu kaitējuma konkurencei līmeni, lai tos uzskatītu par ierobežojumiem mērķa dēļ, tādējādi nav jāpārbauda to sekas. Šī judikatūra balstās uz to, ka noteiktas saskaņotas rīcības formas jau pēc sava rakstura var tikt uzskatītas par normālai konkurences funkcionēšanai kaitējošām (spriedumi, 2014. gada 11. septembris, *MasterCard* u.c./Komisija, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 184. un 185. punkts, kā arī 2016. gada 20. janvāris, *Toshiba Corporation*/Komisija, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 26. punkts).

36 Tādējādi ir noteikts, ka noteiktas slepenas darbības kā, piemēram, horizontāla cenu noteikšana, izmantojot aizliegtās vienošanās, ir uzskatāmas par tik ļoti kaitējošām, it īpaši cenām, preču un pakalpojumu daudzumam vai kvalitātei, ka LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas nolūkā nav jāpierāda to konkrētā ietekme tirgū. Patiešām, pieredze rāda, ka šādas darbības rada ražošanas samazinājumu un cenu celšanos, kā rezultātā tiek nepareizi sadalīti resursi, kaitējot tostarp patērētājiem (spriedumi, 2014. gada 11. septembris, CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 51. punkts, un 2015. gada 26. novembris, *Maxima* Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, 19. punkts).

37 Ņemot vērā šī sprieduma 35. un 36. punktā atgādināto Tiesas judikatūru, galvenais juridiskais kritērijs, lai noteiktu, vai nolīgums ietver konkurences ierobežojumu "mērķa dēļ", tādējādi ir konstatējums, ka šāds nolīgums pats par sevi ir pietiekami kaitējošs konkurencei, lai varētu atzīt ka tā sekas nav jāizvērtē (2015. gada 26. novembris, *Maxima* Latvija, C-345/14, EU:C:2015:784, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).

38 Tomēr gadījumos, kad uzņēmumu saskaņoto darbību satura analīze neatklāj pietiekamu kaitējuma konkurencei pakāpi, savukārt ir jāpārbauda to sekas un, lai tās aizliegtu, jānosaka, ka jābūt izpildītam to nosacījumu kopumam, no kuriem izriet, ka konkurence reāli un jūtami ir tikusi nepieļauta, ierobežota vai izkropļota (spriedums, 2014. gada 11. septembris, CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 Lai gan tādējādi no šī sprieduma 33.–38. punktā minētās Tiesas judikatūras izriet, ka tad, ja nolīgums tiek kvalificēts par konkurences ierobežojumu "mērķa dēļ" saskaņā ar LESD 101. panta 1. punktu, papildus nav jāpierāda šī nolīguma sekas, lai uzskatītu, ka tas ir aizliegts saskaņā ar šo tiesību normu, Tiesa turklāt attiecībā uz vienu un to pašu rīcību jau ir konstatējusi, ka gan tās mērķis, gan sekas bija konkurences ierobežojums (šajā nozīmē skat. it īpaši spriedumus, 1987. gada 1. oktobris, *van Vlaamse Reisbureaus*, 311/85, EU:C:1987:418, 17. punkts; 1988. gada 19. aprīlis, *Erauw-Jacquery*, 27/87, EU:C:1988:183, 14. un 15. punkts; 1988. gada 27. septembris, *Ahlström Osakeyhtiö* u.c./Komisija, 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 un no 125/85 līdz 129/85, EU:C:1988:447, 13. punkts, kā arī 2015. gada 9. jūlijs, *InnoLux*/Komisija, C-231/14 P, EU:C:2015:451, 72. punkts).

40 No tā izriet, ka tas, ka konkurences ierobežojuma "mērķa dēļ" konstatējums atbrīvo kompetento iestādi vai tiesu no nepieciešamības izvērtēt tā sekas, nekādā ziņā nenozīmē, ka šī iestāde vai tiesa nevar veikt šādu pārbaudi, ja tā to uzskata par lietderīgu.

41 Iepriekšējā punktā minētos apsvērumus nekādi neatspēko iesniedzējtiesas minētie apsvērumi, saskaņā ar kuriem konkurences ierobežojuma "mērķa dēļ" gadījumā, pirmkārt, būtu grūtāk pamatot atbrīvojumu saskaņā ar LESD 101. panta 3. punktu nekā ierobežojuma "seku dēļ" gadījumā un, otrkārt, ierobežojums "mērķa dēļ" būtu bargāk jāsoda nekā ierobežojums "seku dēļ".

42 Šajā ziņā jānorāda, ka tam, ka attiecīgā gadījumā apsvērumiem, kas ir pamatā rīcības kvalificēšanai par konkurences ierobežojumu "mērķa dēļ", ir nozīme arī, veicot pārbaudi par to, vai šis ierobežojums var tikt atbrīvots saskaņā ar LESD 101. panta 3. punktu, vai saistībā ar sankcijas, kas ir jāuzliek saistībā ar minēto ierobežojumu, pārbaudi, nav nekādas nozīmes attiecībā uz kompetentās konkurences iestādes iespēju kvalificēt uzņēmuma rīcību par konkurences ierobežojumu, pamatojoties uz LESD 101. punkta 1. punktu, gan tā mērķa, gan seku dēļ.

43 Visbeidzot jāpiebilst, kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 29. un 30. punktā, ka kompetentās iestādes vai tiesas iespēja kvalificēt vienu rīcību kā pretkonkurences rīcību gan "mērķa dēļ", gan "seku dēļ", nemazina šīs iestādes vai šīs tiesas pienākumu, pirmkārt, pamatot savus konstatējumus šajā ziņā ar nepieciešamajiem pierādījumiem un, otrkārt, precizēt, kādā mērā minētie pienākumi attiecas uz viena vai otra veida ierobežojumiem, kas tādējādi ir konstatēti.

44 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tas, ka vienu un to pašu pretkonkurences rīcību uzskata par tādu, kurai vienlaikus mērķis un sekas ir konkurences ierobežošana šīs tiesību normas izpratnē.

Pat otro jautājumu

45 Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka starpbanku nolīgums, kurā ir noteikta vienāda starpbanku komisijas maksas summa, ko tad, ja ir noticis maksājuma ar karti darījums, saņem tādu karšu, kuras piedāvā maksājumu ar karti pakalpojumu sabiedrības, kas darbojas attiecīgajā valsts tirgū, izdevējbankas, var tikt kvalificēts par nolīgumu, kas "mērķa dēļ" nepieļauj, ierobežo vai izkropļo konkurenci šīs tiesību normas izpratnē.

Par pieņemamību

46 Konkurences iestāde, *Magyar Külkereskedelmi Bank*, *MasterCard* un Ungārijas valdība apgalvo, ka otrais jautājums ir nepieņemams, jo pamatlietas faktiskajos apstākļos Tiesai neesot jālemj par LESD 101. panta 1. punkta konkrētu piemērošanu.

47 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka LESD 267. pantā paredzētajā tiesvedībā, kas ir balstīta uz skaidru funkciju sadalījumu starp valstu tiesām un Tiesu, šīs pēdējās uzdevums ir tikai interpretēt Savienības tiesību normas, par kurām tai tiek jautāts (spriedums 2013. gada 14. marts, *Allianz Hungária Biztosító* u.c., C-32/11, EU:C:2013:160, 29. punkts).

48 Tomēr Tiesa, lemjot par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, var vajadzības gadījumā sniegt precizējumus, lai palīdzētu valsts tiesai tās interpretācijā (spriedums, 2006. gada 13. jūlijs, *Manfredi* u.c., no C-295/04 līdz C-298/04, EU:C:2006:461, 48. punkts un tajā minētā judikatūra). Proti, lai gan Tiesai saskaņā ar LESD 267. pantu nav kompetences piemērot Savienības tiesību normas konkrētiem gadījumiem, tā tomēr var sniegt valsts tiesai interpretācijas kritērijus, kas nepieciešami, lai

tā varētu izšķirt strīdu (pēc analoģijas skat. spriedumus, 1977. gada 26. janvāris, *Gesellschaft für Überseehandel*, 49/76, EU:C:1977:9, 4. punkts, un 1992. gada 8. jūlijs, *Knoch*, C-102/91, EU:C:1992:303, 18. punkts).

49 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas lēmuma pamatojuma izriet, ka iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesai lemt nevis par LESD 101. panta 1. punkta konkrētu piemērošanu pamatlietas apstākļos, bet jautā, vai, ievērojot šo tiesību normu, starpbanku nolīgums, kurā vienādā apmērā ir noteikta starpbanku komisijas maksa, ko tad, ja maksājuma ar karti darījums notiek, saņem šādu bankas karšu izdevējbankas, var tikt uzskatīts par nolīgumu, kura mērķis ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci.

50 Līdz ar to otrais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

51 Saskaņā ar šī sprieduma 33.–40. punktā izklāstītajiem apsvērumiem Tiesa jau ir nospriedusi, ka, lai novērtētu, vai nolīgums starp uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienības lēmums pietiekami kaitē konkurencei, lai tas varētu tikt uzskatīts par konkurences pārkāpumu "mērķa dēļ" LESD 101. panta 1. punkta izpratnē, ir jāizvērtē šo tiesību normu saturs, ar tām sasniedzamie mērķi, kā arī saimnieciskais un tiesiskais konteksts, kurā tās ietilpst. Vērtējot minēto kontekstu, ir jāņem vērā arī attiecīgo preču vai pakalpojumu iedaba, kā arī faktiskie attiecīgā tirgus vai tirgu darbības un struktūras apstākļi (spriedums, 2014. gada 11. septembris, CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

52 Attiecībā uz pasākuma, kas tiek izvērtēts saskaņā ar LESD 101. panta 1. punktu, mērķu ņemšanu vērā Tiesa jau ir nospriedusi, ka tas, ka pasākums tiek uzskatīts par tādu, kam ir likumīgs mērķis, neizslēdz to, ka, ņemot vērā cita ar to sasniedzamā mērķa esamību, kurš savukārt ir jāuzskata par nelikumīgu, ņemot vērā arī šī pasākuma noteikumu saturu un to kontekstu, minētais pasākums var tikt uzskatīts par tādu, kam ir konkurenci ierobežojošs mērķis (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 11. septembris, CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 70. punkts).

53 Turklāt, kaut arī pušu nodoms nav nepieciešams elements, lai noteiktu uzņēmumu nolīguma ierobežojošo raksturu, valstu vai Savienības konkurences iestādēm vai tiesām nekas neliedz to ņemt vērā (spriedums, 2014. gada 11. septembris, CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).

54 Turklāt konkurences ierobežojuma "mērķa dēļ" jēdziens ir jāinterpretē šauri. Konkurences ierobežojuma "mērķa dēļ" jēdziens var tikt piemērots tikai noteiktiem uzņēmumu koordinācijas veidiem, kuru kaitējuma konkurencei līmenis ir pietiekams, lai varētu atzīt, ka nav jāpārbauda to sekas. Apstāklis, ka LESD 101. panta 1. punktā norādītie nolīgumu veidi neveido izsmeļošu aizliegto slepeno vienošanos sarakstu, šai gadījumā nav svarīgs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 11. septembris, CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).

55 Gadījumā, ja attiecīgo nolīgumu nevar uzskatīt par tādu, kam ir pretkonkurences mērķis, tātad ir jāvērtē, vai to var uzskatīt par aizliegtu konkurences izmaiņu dēļ, kas ir tā sekas. Šajā nolūkā, kā Tiesa vairākkārt ir nospriedusi, konkurences nosacījumi ir jāizvērtē reālā situācijā, kurā tā darbotos, ja šis nolīgums nebūtu pastāvējis, lai novērtētu tā ietekmi uz tādiem konkurences parametriem kā tostarp preču vai pakalpojumu cena, daudzums vai kvalitāte (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 11. septembris, *MasterCard* u.c./Komisija, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 161. un 164. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

56 Šajā gadījumā no Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka atvērtu maksājumu karšu sistēmu kontekstā var nošķirt trīs dažādus preču tirgus: vispirms – "starpsistēmu tirgu", kurā konkurē dažādas karšu sistēmas; pēc tam – "izdevēju tirgu", kurā izdevējbankas konkurē attiecībā uz karšu turētājiem, un, visbeidzot, "pieņēmēju tirgu", kurā pieņēmējbankas konkurē attiecībā uz klientu kopumu, kas ietver komersantus.

57 Saskaņā ar iesniedzējtiesas sniegtajām norādēm konkurences iestāde savā lēmumā ir uzskatījusi, ka *CMI* nolīgums ir konkurenci ierobežojošs sava mērķa dēļ, it īpaši tāpēc, ka, pirmkārt, ar to ir neitralizēts vissvarīgākais konkurences elements attiecībā uz cenām Ungārijas starpsistēmu tirgū, otrkārt, pašas bankas tam ir piešķīrušas konkurenci ierobežojošu lomu pieņēmēju tirgū šajā dalībvalstī un, treškārt, tas noteikti ir ietekmējis konkurenci šajā pēdējā minētajā tirgū.

58 Tiesā konkurences iestāde, Ungārijas valdība un Komisija šajā ziņā arī norādīja, ka *CMI* nolīgums ir konkurences ierobežojums "mērķa dēļ", jo ar to netieši tiekot noteiktas pakalpojumu komisijas maksas, kas tiek vērtētas kā cenas pieņēmēju tirgū Ungārijā. Turpretim pamatlietā aplūkotās sešas bankas, kā arī *Visa* un *MasterCard* apstrīd, ka tas tā būtu bijis.

59 Attiecībā uz jautājumu, vai, ņemot vērā attiecīgos elementus, kas raksturo pamatlietas situāciju un ekonomisko un juridisko kontekstu, kurā tā ietilpst, tāds nolīgums, kāds ir *CMI* nolīgums, var tikt kvalificēts par ierobežojumu "mērķa dēļ", ir jāuzsver, kā izriet no šī sprieduma 47. punkta, ka iesniedzējtiesai galu galā ir jānovērtē, vai šī nolīguma mērķis bija ierobežot konkurenci. Turklāt Tiesas rīcībā nav visu elementu, kas šajā ziņā būtu nozīmīgi.

60 Attiecībā uz elementiem, kas faktiski ir iesniegti Tiesai, vispirms ir jānorāda, ka attiecībā uz *CMI* nolīguma saturu nav strīda par to, ka šajā nolīgumā ir vienādots starpbanku komisijas maksu apmērs, ko pieņēmējbankas maksā izdevējbankām, ja maksājumu darījums tiek veikts, izmantojot karti, kuru izdevusi banka, kas ir *Visa* vai *MasterCard* piedāvātās maksājumu ar karti sistēmas dalībniece.

61 Šajā ziņā jākonstatē, kā secinājumu 53. punktā būtībā ir norādījis ģenerāladvokāts, ka vai nu no konkurences starp abām maksājumu ar karti sistēmām viedokļa, vai arī no konkurences starp pieņēmējbankām attiecībā uz pakalpojumu komisijas maksām viedokļa, tādā nolīgumā kā *CMI* nolīgumā nav tieši noteiktas iepirkuma vai pārdošanas cenas, bet gan ir vienādots to izmaksu elements, kādas ir pieņēmējbankām attiecībā pret izdevējbankām par pakalpojumiem, kas tiek izmantoti, lietojot kā maksāšanas līdzekli pēdējo minēto banku izsniegtas maksājumu kartes.

62 Neraugoties uz šo apsvērumu, no paša LESD 101. panta 1. punkta a) apakšpunkta formulējuma izriet, ka nolīgumu, ar kuru "[..] netieši nosaka iepirkuma vai pārdošanas cenas", var uzskatīt arī par tādu, kura mērķis ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū. Tātad rodas jautājums, vai var uzskatīt, ka ar tādu nolīgumu kā *CMI* nolīgums netieši tiek noteiktas cenas šīs tiesību normas izpratnē, ciktāl ar to netieši ir noteiktas pakalpojumu komisijas maksas.

63 Turklāt arī no LESD 101. panta 1. punkta a) apakšpunkta formulējuma, konkrēti, no vārdiem "it īpaši" izriet, kā tas ir norādīts šī sprieduma 54. punktā, ka LESD 101. panta 1. punktā paredzētie nolīgumu veidi neveido izsmeļošu aizliegto slepeno vienošanos sarakstu, tādējādi arī citu veidu nolīgumus var kvalificēt kā ierobežojumu "mērķa dēļ", ja šāda kvalifikācija tiek veikta atbilstoši prasībām, kas izriet no Tiesas judikatūras, kura ir atgādināta šī sprieduma 33.–39., 47, un 51.–55. punktā. Līdz ar to nevar arī uzreiz izslēgt, ka tādu nolīgumu kā *CMI* nolīgums varētu kvalificēt par ierobežojumu "mērķa dēļ", jo ar to tiek neitralizēts konkurences starp divām maksājumu ar karti sistēmām elements.

64 Šajā ziņā no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka *CMI* nolīgumā tika noteikti vienoti starpbanku komisijas maksu līmeņi dažādām maksājumu operācijām, kas tiek veiktas, izmantojot *Visa* un *MasterCard* piedāvātās kartes. Turklāt daļa no vienotajiem agrākajiem izdevumiem esot pieaugusi, bet cita to daļa esot palikusi tādā pašā līmenī kā agrāk. Laikposmā, kurā *CMI* nolīgums bija spēkā, proti, no 1996. gada 1. oktobra līdz 2008. gada 30. jūlijam, starpbanku komisiju līmeņi vairākkārt samazinājās.

65 Lai gan no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka *CMI* nolīgumā ir noteiktas īpašas procentuālās daļas un summas, lai noteiktu starpbanku komisijas maksas, šī nolīguma saturs tomēr ne vienmēr norāda uz ierobežojumu "mērķa dēļ", ja nav pierādīts, ka tā noteikumi ir kaitīgi konkurencei.

66 Turpinājumā – saistībā ar *CMI* nolīguma mērķiem Tiesa jau ir nospriedusi, ka attiecībā uz tādām maksājumu ar karti sistēmām ar divējādu dabu, kādas ir *Visa* un *MasterCard* piedāvātās, kompetentajai iestādei vai tiesai ir jāanalizē izdošanas un iegūšanas darbību līdzsvara prasības attiecīgās maksājumu sistēmas ietvaros, lai noteiktu, vai uzņēmumu apvienības nolīguma vai lēmuma saturs atklāj konkurences ierobežojumu "mērķa dēļ" LESD 101. panta 1. punkta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 11. septembris, CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 76. un 77. punkts).

67 Proti, lai novērtētu, vai koordinācija uzņēmumu starpā pēc būtības kaitē konkurences darbībai, ir jāņem vērā visi atbilstošie apstākļi, it īpaši ietekmēto pakalpojumu iedaba, kā arī faktiskie attiecīgās tirgus darbības un struktūras apstākļi saistībā ar saimniecisko vai tiesisko kontekstu, kurā minētā koordinācija ietilpst, neatkarīgi no tā, vai šie apstākļi ir raksturīgi konkrētajam tirgum vai nav tam raksturīgi (spriedums, 2014. gada 11. septembris, CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 78. punkts).

68 Tā it īpaši ir jārīkojas, ja šis elements ir tieši mijiedarbības starp konkrēto tirgu un citu saistīto tirgu ņemšana vērā, un vēl jo vairāk tad, ja pastāv divējādās sistēmas abu daļu mijiedarbība (spriedums, 2014. gada 11. septembris, CB/Komisija, C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 79. punkts).

69 Šajā gadījumā, ja Tiesā iesniegto lietas materiālu elementos ir piedāvāts, ka *CMI* nolīgumam ir vairāki mērķi, iesniedzējtiesai jānosaka, kurš vai kuri no šiem mērķiem faktiski ir pierādīti.

70 Šajā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka *CMI* nolīgumā noteikto mērķu īstenošanai, pat ja tas nav stājies spēkā, ir bijusi nozīme *CMI* nolīguma noslēgšanā un tajā paredzēto vienoto skalu aprēķinā. *CSC* nolīguma mērķis tieši bija noteikt komersantu kategorijām vienoto minimālo pakalpojumu komisijas maksu līmeni, kas tiem jāmaksā.

71 Tomēr daži elementi, kas ir ietverti Tiesai iesniegtajos lietas materiālos, norāda uz to, ka *CMI* nolīguma mērķis bija nodrošināt zināmu līdzsvaru starp izdošanas un pieņēmējām darbībām maksājumu ar karti sistēmas ietvaros, par kuru ir runa pamatlietā.

72 It īpaši, pirmkārt, starpbanku komisijas maksas tika vienādotas, izmantojot nevis minimālās vai maksimālās robežas, bet gan kā noteiktas summas. Ja *CMI* nolīguma mērķis būtu bijis vienīgi nodrošināt, lai komersanti maksā komisijas maksas par pakalpojumiem, kas sasniedz noteiktu līmeni, šī nolīguma pusēm būtu bijis iespējams paredzēt tikai minimālās robežas starpbanku komisijas maksām. Otrkārt, lai gan starpbanku komisijas maksa izdevējām bankām tiek pārskaitīta kā atlīdzība par pakalpojumiem, kas aktivizēti, izmantojot maksājumu karti, no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka 2006. un 2007. gadā *MasterCard* un *Visa* informēja bankas, ka pētījumi par izmaksām, kurus katra no abām pēdējām minētajām bija veikušas, parādīja, ka *CMI* nolīgumā noteiktie izmaksu līmeņi nav pietiekami, lai segtu visus izdevējbanku izdevumus.

73 Nevar izslēgt, ka šādi elementi ir orientējoši, jo *CMI* nolīguma mērķis ir nevis nodrošināt pakalpojumu komisijas maksu zemāko slieksni, bet ieviest noteiktu līdzsvaru starp "izdošanas" un "iegūšanas" darbībām katras pamatlietā aplūkotās maksājumu ar karti sistēmas ietvaros, lai nodrošinātu, ka noteiktas izmaksas, ko rada karšu izmantošana maksājumu darījumos, tiktu segtas, aizsargājot šīs sistēmas no nevēlamām sekām, kas izrietētu no pārāk augsta starpbanku komisijas maksu un tādējādi – attiecīgā gadījumā – pakalpojumu komisijas maksu līmeņa.

74 Iesniedzējtiesa norāda arī, ka *CMI* nolīguma sekas, likvidējot konkurenci starp divām pamatlietā aplūkotajām maksājumu ar karti sistēmām attiecībā uz izmaksu aspektu, ko pārstāv starpbanku komisijas maksas, varēja būt konkurences pastiprināšana starp šīs sistēmām citādā ziņā. It īpaši šī tiesa

norāda, ka gan konkurences iestādes lēmums, gan tai iesniegtā kasācijas sūdzība ir balstīti uz pieņēmumu, ka *Visa* un *MasterCard* piedāvāto produktu īpašības būtībā ir vienādas. Minētā tiesa uzsver, ka šīs īpašības var būt mainījušās laikposmā, kurā šajā gadījumā pārmestā pretkonkurences rīcība ir notikusi. Šī pati tiesa uzskata, ka starpbanku komisijas maksu vienādošana varēja radīt konkurenci attiecībā uz citām šo produktu īpašībām, darījuma nosacījumiem un cenām.

75 Ja tas tā tiešām ir – un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai –, LESD 101. panta 1. punktam pretējs konkurences ierobežojums maksājumu sistēmu tirgū Ungārijā var tikt konstatēts tikai tad, ja šajā tirgū tiek veikta analīze par konkurenci, kāda šajā tirgū būtu bijusi, ja *CMI* nolīgums nebūtu pastāvējis, un šis vērtējums, kā izriet no šī sprieduma 55. punkta, attiecas uz šī nolīguma seku pārbaudi.

76 Kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 54. un 63.–73. punktā, lai pamatotu to, ka nolīgums tiek kvalificēts par konkurences ierobežojumu "mērķa dēļ" bez vajadzības analizēt tā sekas, jābūt pietiekami stabilai un ticamai pieredzei, lai varētu uzskatīt, ka šis nolīgums jau pēc sava rakstura kaitē labai konkurences darbībai.

77 Šajā gadījumā, runājot, pirmkārt, par konkurenci starp abām maksājumu ar karti sistēmām, Tiesas rīcībā esošie elementi neļauj noteikt, vai tas, ka tiek likvidēta konkurence starp *Visa* un *MasterCard* attiecībā uz izmaksu aspektu, ko veido starpbanku komisijas maksas, pats par sevi liecina par pietiekamu kaitējumu konkurencei, lai varētu uzskatīt, ka tā seku pārbaude nav nepieciešama. Šajā ziņā papildus šī sprieduma 74. un 75. punktā izklāstītajiem apsvērumiem ir jānorāda, ka Tiesā iesniegtie argumenti, lai pierādītu, ka šajā gadījumā pastāv ierobežojums "mērķa dēļ", galvenokārt ir vērsti uz to, lai apgalvotu, ka vienāda starpbanku komisijas maksas līmeņa esamība divās šajās sistēmās ir pastiprinājusi pretkonkurences sekas, kas izriet no šo komisijas maksu vienādošanas katrā no tām.

78 Otrkārt, attiecībā uz pieņēmēju tirgu Ungārijā, pat pieņemot, ka *CMI* nolīguma mērķis tostarp bija noteikt minimālo slieksni, kas piemērojams pakalpojumu komisijas maksām, Tiesai netika iesniegti pietiekami pierādījumi, kas ļautu konstatēt, ka šī nolīguma kaitējuma līmenis konkurencei šajā tirgū ir pietiekams, lai varētu konstatēt konkurences ierobežojumu "mērķa dēļ". Tomēr šajā ziņā nepieciešamās pārbaudes ir jāveic iesniedzējtiesai.

79 Konkrēti, šajā gadījumā, ņemot vērā šīs pašas pārbaudes, šajā ziņā izvirzītie elementi neļauj secināt, ka pastāv pietiekami vispārēja un pastāvīga pieredze, kas ļautu uzskatīt, ka tāda nolīguma, kāds tiek aplūkots pamatlietā, konkurencei kaitējošais raksturs attaisno atteikšanos no jebkādas šī nolīguma konkrētās ietekmes uz konkurenci pārbaudes. Elementi, uz kuriem šajā ziņā balstās konkurences iestāde, Ungārijas valdība un Komisija, proti, būtībā šīs iestādes lēmumu pieņemšanas prakse, kā arī Savienības tiesu judikatūra, pašreizējā attīstības stadijā tieši pierāda nepieciešamību veikt detalizētu šāda nolīguma seku pārbaudi, lai pārliecinātos, vai tā rezultātā patiešām ir ticis ieviests minimālais slieksnis, kas piemērojams pakalpojumu komisijas maksām, un vai, ņemot vērā situāciju, kāda būtu pastāvējusi, ja šis nolīgums nebūtu pastāvējis, tas ierobežo konkurenci seku dēļ.

80 Visbeidzot, attiecībā uz kontekstu, kurā ietilpst *CMI* nolīgums, pirmkārt, ir taisnība, kā apgalvo Komisija, ka ne tāda veida sistēmu sarežģītība kā pamatlietā aplūkotās maksājumu ar karti sistēmas, ne šo sistēmu divpusējais raksturs kā tāds, ne vertikālu attiecību starp dažāda veida attiecīgajiem saimnieciskajiem darījumiem pastāvēšana pati par sevi nevar liegt kvalificēt *CMI* nolīgumu par ierobežojumu "mērķa dēļ" (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2013. gada 14. marts, *Allianz Hungária Biztosító* u.c., C-32/11, EU:C:2013:160, 43. punkts un tajā minētā judikatūra). Šāds pretkonkurences mērķis tomēr ir jāpierāda.

81 Otrkārt, Tiesā tika norādīts, ka konkurence starp maksājumu ar kartēm sistēmām Ungārijā izraisīja nevis starpbanku komisiju samazināšanos, bet gan pieaugumu, kas ir pretēji cenu disciplīnas sekām, ko konkurence parasti rada tirgus ekonomikā. Saskaņā ar šiem elementiem tas it īpaši esot tādēļ, ka komersanti var īstenot tikai ierobežotu spiedienu uz starpbanku komisijas maksu noteikšanu, kaut arī izdevējbankas ir ieinteresētas gūt lielākus ienākumus no komisijas maksas.

82 Gadījumā, ja iesniedzējtiesa arī konstatētu, ka *a priori* pastāv būtiskas norādes, kas pierāda, ka ar *CMI* nolīgumu ir izraisīts šāds pieaugošs spiediens, vai vismaz šajā ziņā pretrunīgi vai divdomīgi elementi, minētā tiesa, veicot pārbaudi par ierobežojuma "mērķa dēļ" esamību šajā gadījumā, nevar neņemt vērā šīs norādes vai elementus. Pretēji tam, ko, šķiet, var secināt no Komisijas rakstveida apsvērumiem šajā ziņā, apstāklim, ka *CMI* nolīguma neesamības gadījumā starpbanku komisijas maksu līmenis, pamatojoties uz konkurenci, būtu bijis augstāks, ir nozīme, izvērtējot, vai pastāv no šī nolīguma izrietošs ierobežojums, jo šāds apstāklis tieši ir saistīts ar minētajā nolīgumā izvirzīto pretkonkurences mērķi attiecībā uz pieņēmēju tirgu Ungārijā, proti, ka ar šo pašu nolīgumu ir ierobežots starpbanku komisijas maksu samazinājums un līdz ar to pieaugošais spiediens, ko komersanti būtu varējuši izdarīt uz pieņēmējbankām, lai saņemtu pakalpojumu komisijas maksu samazinājumu.

83 Turklāt, ja būtu nopietnas norādes, ka gadījumā, ja *CMI* nolīgums nebūtu ticis noslēgts, tam būtu sekojis pieaugošs spiediens uz starpbanku komisijas maksām un līdz ar to nevarētu apgalvot, ka šis nolīgums radīja konkurences ierobežojumu "mērķa dēļ" pieņēmēju tirgū Ungārijā, tādā gadījumā būtu jāveic padziļināta minētā nolīguma seku pārbaude un tās ietvaros atbilstoši šī sprieduma 55. punktā atgādinātajai judikatūrai padziļināti būtu jāveic šī nolīguma seku izvērtējums, kurā saskaņā ar šī sprieduma 55. punktā atgādināto judikatūru būtu jāpārbauda konkurences pastāvēšana tad, ja šis nolīgums nebūtu eksistējis, lai novērtētu pēdējā minētā ietekmi uz konkurences rādītājiem un līdz ar to pārbaudītu, vai tas tiešām ir izraisījis konkurenci ierobežojošas sekas.

84 Treškārt un visbeidzot, ir jānorāda, ka, pārbaudot, vai *CMI* nolīgumu var kvalificēt par ierobežojumu "mērķa dēļ", šķiet, ir nozīme arī iesniedzējtiesas uzsvērtajam apstāklim, ka bankas, kas bija šī nolīguma dalībnieces, ietvēra bez izšķirības operatorus, uz kuriem tieši attiecas starpbanku komisijas maksas, tas ir, gan izdevējbankas, gan pieņēmējbankas, un šīs īpašības turklāt bieži sakrīt.

85 Konkrēti, ja šāds apstāklis pats par sevi nekādi netraucē konstatēt konkurences ierobežojumu "mērķa dēļ" attiecībā uz tādu nolīgumu, kāds ir aplūkots pamatlietā, tam var būt zināma nozīme, pārbaudot to, vai *CMI* nolīguma mērķis ir nodrošināt noteiktu līdzsvaru katras maksājumu ar karti sistēmas, uz ko attiecas šis gadījums, ietvaros. Proti, ne tikai izdevējbankas un pieņēmējbankas ar šo nolīgumu varēja mēģināt rast veidu, kā saskaņot to, iespējams, atšķirīgās intereses, bet arī bankas, kas darbojās gan izdošanas, gan pieņemšanas tirgū, iespējams, arī ir vēlējušās panākt starpbanku komisijas maksas līmeni, kas ļautu labāk aizsargāt to darbību šajos divos tirgos.

86 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka starpbanku nolīgums, kurā ir noteikta vienāda starpbanku komisijas maksas summa, ko tad, ja ir noticis maksājuma ar karti darījums, saņem tādu karšu, kuras piedāvā maksājumu ar karti pakalpojumu sabiedrības, kas darbojas attiecīgajā valsts tirgū, izdevējbankas, nevar tikt kvalificēts par nolīgumu, kas "mērķa dēļ" nepieļauj, ierobežo vai izkropļo konkurenci šīs tiesību normas izpratnē, izņemot, ja var uzskatīt, ņemot vērā šī nolīguma tekstu, mērķus un kontekstu, ka tā kaitējuma konkurencei līmenis ir pietiekams, lai to šādi kvalificētu, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

Par trešo un ceturto jautājumu

87 Ar trešo un ceturto jautājumu, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ir jāprecizē to sabiedrību iesaistīšanās veids, kas sniedz maksājumu ar karti pakalpojumus un kas nav tieši piedalījušās tāda starpbanku nolīguma satura noteikšanā, kurš saskaņā ar šo tiesību normu tiek uzskatīts par vērstu pret konkurenci, bet kas ir ļāvušas noslēgt šo nolīgumu un arī ir to akceptējušas un piemērojušas, un – apstiprinošas atbildes gadījumā – vai šādas sabiedrības ir jāuzskata par minētā nolīguma dalībniecēm vai par saskaņotas rīcības dalībniecēm kopā ar bankām, kas šo pašu nolīgumu ir noslēgušas, saskaņā ar minēto tiesību normu.

88 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka trešais un ceturtais jautājums ir uzdoti gadījumam, ja tiktu sniegti Savienības tiesībām atbilstoši norādījumi iesniedzējtiesai turpmākajam procesam. It īpaši šī tiesa norāda, ka spriedumā, kas ir tajā izskatāmās kasācijas sūdzības priekšmets, *Fővárosi Törvényszék* (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa) nav izskatījusi jautājumu par *Visa* iesaistīšanos *CMI* nolīgumā no Savienības tiesību viedokļa un *Visa* par šo jautājumu iesniedzējtiesā nav iesniegusi pretkasācijas sūdzību.

89 Turklāt Tiesas sēdē *MasterCard* norādīja, ka pamatlietai nav nekādas ietekmes uz tās tiesisko situāciju, jo, kā izriet arī no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, *MasterCard* nav pārsūdzējusi *Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság* (Galvaspilsētas Budapeštas Administratīvo un darba lietu tiesa) pirmajā instancē pasludināto spriedumu *Fővárosi Törvényszék* (Galvaspilsētas Budapeštas tiesa).

90 No tā izriet, kā to skaidri atzīst iesniedzējtiesa, ka Savienības tiesību interpretācija, kuru tā vēlas saņemt, uzdodot trešo un ceturto jautājumu, nav nepieciešama, lai tā varētu izšķirt strīdu, kuru tā pašlaik izskata, bet tā varētu būt noderīga iespējamai tiesvedībai valsts tiesā nākotnē.

91 Šādos apstākļos, ņemot vērā šī sprieduma 29. punktā atgādināto judikatūru, trešais un ceturtais jautājums to hipotētiskā rakstura dēļ ir jāuzskata par nepieņemamiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

92 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

1) Ņemot vērā iepriekš minēto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tas, ka vienu un to pašu pretkonkurences rīcību uzskata par tādu, kurai vienlaikus mērķis un sekas ir konkurences ierobežošana šīs tiesību normas izpratnē.

2) LESD 101. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka starpbanku nolīgums, kurā ir noteikta vienāda starpbanku komisijas maksas summa, ko tad, ja ir noticis maksājuma ar karti darījums, saņem tādu karšu, kuras piedāvā maksājumu ar karti pakalpojumu sabiedrības, kas darbojas attiecīgajā valsts tirgū, izdevējbankas, nevar tikt kvalificēts par nolīgumu, kas "mērķa dēļ" nepieļauj, ierobežo vai izkropļo konkurenci šīs tiesību normas izpratnē, izņemot, ja var uzskatīt, ņemot vērā šī nolīguma tekstu, mērķus un kontekstu, ka tā kaitējuma konkurencei līmenis ir pietiekams, lai to šādi kvalificētu, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

[Paraksti]